

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Expediuntur objectiones contra præcedentes conclusiones fieri
solitæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

phoricè motus spirituales instant aucti; & sic per ambulationem intelligitur motus liberi arbitrii tendentis in bonum. Per pluralitatem autem viarum designatur pluralitas actuum subordinatorum, quos in primo instanti creationis Angelos habuisse diximus, aut saltem multitudo terminationum eisdem actibus ad diversa objecta.

- 65 Ad illud quod addit Suarez, dicendum est, ad perfectionem naturæ omnino intellectualis, qualis est angelica, pertinere quod pro libito duret in sua operatione, vel si voluerit, citò transeat de una operatione in aliam; quia hoc denotat perfectam & expeditam intellectualitatem: quamvis aliunde in hoc transitu de una operatione in aliam possit intervenire levitas, inconstantia, imprudentia, & aliæ imperfectiones; quas in primo Angeli peccato intervenisse concedo, utpote qui ex nimio & inordinato affectu circa propriam excellentiam procedens, non attendit negotio maximi momenti, scilicet sui ipsius in ultimum finem directioni. Addo quod, quamvis magis naturale esset Angelo, in actu ex perfecta libertate & electione elicitio permanere per aliquod tempus, non tamen in actu ad quem non se movet, sed movetur à Deo: hic enim non potest durare in Angelo, nisi per instans nostrum; quia illo instanti transacto, si Angelus continuet eundem actum, non potest non operari movendo seipsum; cum supponatur ex vi primi instantis, & actus in eo elicitus, completus in actu primo, ad hoc ut se moveat, sicut antea declaratum est.

§. II.

Expediuntur objectiones contra precedentes conclusiones fieri solite.

- 66 **C**ontra primam conclusionem, in qua diximus viam malorum Angelorum triplici instanti fuisse completam, objicies cum Cajetano & Nazario. In Angelis malis idem fuit instans damnationis & demeriti: Ergo illorum via duo tantum instantia includit. Consequentia patet ex supra dictis. Antecedens verò probatur primo ex Fulgentio, de fide ad Petrum cap. 3, ubi de malo Angelo ait: *Initium sua damnationis in ipsa voluntatis aversione invenit; ut non esset aliud incipere jam puniri, quam illius beatifici boni dilectione desituri.* Secundo probatur ex Damasceno libro 2. de fide cap. 4. dicente *hoc in Angelis fuisse lapsum, quod in hominibus est mors*: Sed homo in instanti mortis subit effectum damnationis: Ergo & Dæmon in instanti lapsus. Tertio probatur idem Antecedens ratione. Instantia in Angelis sumuntur penes diversa & successivè se habentia intellectus judicia: Atqui secundum iudicium quod mali Angeli habuerunt de amanda propria excellentia, manet in statu damnationis: Ergo in Angelis malis idem fuit instans damnationis & demeriti.
- 67 **C**onfirmatur: Potest infligi pœna simul cum patratu culpa, & ita contigisse in Angelis probatur: quia in eodem instanti in quo peccarunt, non viderunt Deum: Ergo fuerunt privati visione beatæ, in qua privatione consistit pœna damnati. Addo quod in eodem instanti quo peccarunt, fuerunt inflexibiles in malo: Sed inflexibilitas in malo est propria damnatorum: Ergo in eodem instanti quo peccaverunt mali Angeli damnati sunt.
- 68 **R**espondeo negando Antecedens. Ad cuius primam probationem dicendum est, Fulgentium loqui de initio damnationis tantum extrinseco, ita

ut in secundo instanti in quo verificatur Angelum peccasse, & esse aversum à Deo, verificetur quod subijt immediate post.

Ad Damascenum verò responderetur hoc in Angelis esse lapsum, quod in hominibus est mors, quantum ad invariabilitatem & inflexibilitatem voluntatis, non verò quantum ad alia.

Ad tertiam probationem, concessa Majori, nego Minorem: nam in secundo instanti Angeli mali habuerunt hoc iudicium: amanda est propria excellentia, non considerata lege divina: modò verò iudicant amandam esse eandem excellentiam, quamvis sit contra legem divinam; habent enim conscientiam remorsum, quo considerant quod sit contra prædictam legem: hæc verò iudicia valde diversa sunt.

Ad confirmationem: Esto possit aliqua pœna simpli infligi patratu culpa, id tamen est negandum de pœna Dæmonum, propter rationes in conclusione adductas. Ad probationem in contrarium, concessio Antecedente, neganda est consequentia: quia privato proprie non est carentia cuiuscumque forme, sed forme debite: pro illo autem instanti quo Angeli peccarunt, non erat illis debita gloria, quia nondum ipsam meruerant per actum deliberatum. Ad id quod additur de inflexibilitate Dæmonum, dicendum est quod inflexibilitas in malo non solum convenit Angelis ut actu damnatis, sed ut immediate post damnandis.

Objicies secundò contra secundam conclusionem. Angeli boni non fecerunt sibi novum instans, per hoc quod perseverarunt meruerunt, sed primum contrinuarunt: Ergo ipsorum via duplici instanti terminata fuit, instanti scilicet meriti, & glorificationis. Consequentia patet ex supra dictis: Antecedens probatur. Angeli boni eundem, quem in primo instanti elicebant charitatis actum, continuarunt quandiu mali peccarunt; & licet habuerint diversa iudicia, unum tamen non repugnabat alteri, nec ipsam, aut operationem ex eo secutam excludat: ut in malis Angelis accidit: Sed diversitas iudicii non sufficit ad diversificandum instans, nisi secundum contrarietatem primo, & illud, ac operationem ex eo secutam excludat: Ergo &c.

Confirmatur auctoritate D. Thomæ hic art. 5. ubi ait: *Angelus post primum actum charitatis qui beatitudinem meruit, statim beatus fuit.* Et clarior quaestione sequenti art. 6. *Cum Angeli, inquit, per unum actum meritorem ad beatitudinem pervenerint, ut supra dictum est (loco scilicet jam adducto) Diabolus in primo instanti in gratia creatus meruit, statim post primum instans beatitudinem accepisset, nisi statim impedimentum præstitisset peccando.*

Respondeo negando Antecedens, Ad probationem: dato quod bonus Angelus eundem charitatis actum continueret; quia tamen ille actus habuit novum modum repugnantem modò quem habuit in primo instanti, & regularis fuit distincta cognitione, idè diverso instanti in continuatione mensuratur. Sicut enim licet actus charitatis elicitus in via, possit idem numero continuari in patria, diversitas tamen iudicii, quo regularis in via & in patria, multiplicat instantia; nec idem instans angelicum, etiam per correspondentiam ad diversa instantia, vel patres nostri temporis, potest mensurare actum charitatis in duplici illo statu via & patria. Ita similiter in proposito &c.

Ad confirmationem respondeo Divum Thomam in primo loco solum velle, quod Angelus post primum actum charitatis omnino liberum, hoc est tam quoad exercitium quam quoad specificationem, beatus fuit: in secundo vero quod statim post primum instantans mensurans actum omnino liberum, nisi peccasset, beatitudinem accepisset. Obijciunt tertiò in eandem conclusionem. In bonis Angelis idem potuit esse instantans glorificationis & meriti: Ergo illorum via duo tantum instantans instantia. Consequentia patet, Antecedens probatur primò, quia anima rationalis meretur in primo instanti egressione à corpore, quod tamen est sèpè primum instantans beatitudinis: Ergo etiam potuit Angelus in uno & eodem instanti mereri, & esse Beatus. Consequentia est evidens ex paritate rationis. Antecedens verò suadetur: quia Martyr non meretur coronam martyrii usque ad mortem includivè; cum ad veram rationem martyrii requiratur mors, quæ non est nisi in primo non esse animæ in corpore.

Confirmatur: Si quis existens in peccato mortali, arreptus tamen & confessus, in instanti terminativo verborum absolutionis moriatur, ita primum non esse illorum verborum, sit etiam primum non esse talis hominis, in illo instanti operationis animæ, recipit gratiam sanctificantem, remissionem sui peccati, meretur præmium æternale; & nisi impediatur ratione alicujus peccati in purgatorio luendæ, simul beatificatur: Ergo pariter Angelus in instanti terminativo sue præ, potuit simul perfectè mereri, & præmium æternale sui meriti recipere.

Confirmatur ampliùs: Aliquod meritum potest esse simul duratione cum præmio, solâ prioritate naturæ ipsius antecedendo; ut patet de augmento gratiæ per actum ferventiorum: Cur ergo similiter meritum plenè liberum boni Angeli non potuit in eadem duratione esse, simul cum præmio essentiali ipsius, ita tamen quod prioritate naturæ illud præcesserit? Imò ita sentit videtur D. Thomas in 2. sententiarum dist. 5. quæst. 2. art. 2. ubi ait: *Meritum in bonis Angelis non præcedit præmium tempore sed naturâ.*

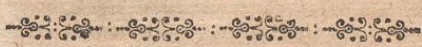
Respondeo negando Antecedens, & ad illius probationem, nego pariter Antecedens. Ad hujus tamen probationem, in primis dico esse satis probabile, non requiri ad coronam martyrii quod statim sequatur mors, sed sufficere quod tale vulnus infligatur, quod de facto per se natum est in hunc mortem, quamvis ex aliquo accidente mors impediatur. Secundo dico, quod si mors sequatur, meritum tamen non extenditur formaliter usque ad instanti ipsius includivè, sed exclusivè tantum, & solum est in eo tempore in quo cõtinuatur tolerantia a vulnere actu inferentium mortem: unde delicatè illa tolerantia primò non est in instanti mortis, ita nec meritum, sed imediately antea fuit.

Ad primam confirmationem dicendum, quod si homo ille iustificaretur, non haberet gratiam ex merito, sed ex efficacia sacramenti, & ex opere operato. Dico si iustificaretur: quia satis probabile est, quod absolutio non sortiretur effectum, nõ delectu efficacia, sed defectu subiecti capax; subiectum enim capax effectus absolutionis, non est anima separata à corpore, sed totus homo viator.

Ad secundam confirmationem respondeo quod licet aliquod meritum possit esse simul duratione cum suo præmio, solâ prioritate naturæ ipsius antecedendo, ut patet in exemplo adducto de augmento gratiæ per actum ferventiorum: tamè

A meritum vitæ æternæ nequit esse simul duratione cù ipsa. Ratio disparitatis est, quia actus meritorius augmenti gratiæ, non mensuratur aliquâ cognitione incompensibili cum præmio, sicut mensuratur actus meritorius vitæ æternæ, ut articulo præcedenti ostensum est. Unde ad testimonium D. Thomæ dicendum est, ipsum non loqui ibi secundum propriam sententiam, sed juxta sententiam quorundam Theologorum, qui dicebant Angelos nõ fuisse creatos in gratia, sed posteriùs duratione ad suam creationem, fuisse eis simul datam gratiam & gloriam: cum enim gloria habeat rationem præmii, non potest alio modo idoneo defendi illa sententia, nisi admittendo meritum fuisse naturâ prius quàm gloriam.

B Cætera quæ docet D. Thomas in aliis articulis hujus questionis, vel facilia sunt, vel ad alios Tractatus pertinent, ideoque ea prætermittimus, ut ad difficiliore hujus Tractatus quæstiones gradum faciamus. Unde sic

DISPUTATIO XIII.

De primo peccato Angelorum,

Ad quæstionem 63. D. Thomæ.

C Duplex malum incurrit malus Angelus peccando, & avertendo se à Deo incommutabili bono, ut ad bonum proprium se converteret: primum est malum culpæ, alterum pænæ. De utroque differit hic S. Doctor: de primo quidem in hac quæstione, quam inscribit: *de Angelorum malitia quoad culpam*: de altero verò quæst. sequenti, ubi agit de pænâ Dæmonum. Sed antequam de primo Angelorum peccato disputemus, discutienda est celebris difficultas, quam hic Theologi agitare solent; an scilicet possit dari aliqua creatura intellectualis, ex natura sua impeccabilis? Unde sic

ARTICULUS I.

Verum possit dari creatura intellectualis, ex sua natura simpliciter, vel saltem secundum quid impeccabilis?

N ullam dari de facto intellectualem creaturam, quæ ex se impeccabilis sit, absoluta fides est: nam omnis creatura intellectualis, vel angelica est, vel humana: utramque autem de facto peccasse, aperte Scripturæ testantur, præsertim Job 4. ubi dicitur: *Ecce qui serviunt ei non sunt stabiles, & in Angelis suis reperit pravitatem: quando magis hi qui habitant domos luceas: &c.* Quasi diceret, ait ibi Gregorius: *Si illi spiritus esse incommutabiles nequeunt, qui nullâ carnis infirmitate deprimuntur; quâ temeritate se homines in bono permanere constantè existimant? quos in eo quod intellectus ad summa evehit, carnalis infirmitas aggravans præpedit, ut per corruptionis vitium in semetipsis habeant, unde ab intima novitate veterascant.* Unde S. Thomas hic art. 1. ait quod tam Angelus quam quacumq; creatura rationalis, si in sua natura consideretur, potest peccare; & cuicumque creatura hoc convenit quod peccare non possit, hoc habet ex dono gratiæ, non ex conditione naturæ.

Idem passim docent SS. Patres: Augustinus Hhh 2 enim

